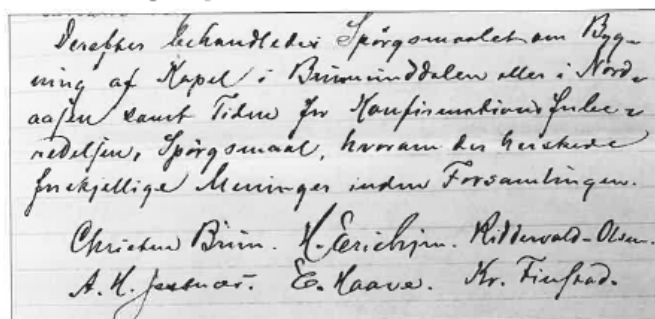

Knut Andresen:

Brumunddal kirke Prosjektet som samlet et delt tettsted

Det første tegn på at Brumunddal en gang i fremtiden skulle få en egen kirke, kom i en uttalelse fra biskop Arnoldus Marius Hille rett etter 1900. Bakgrunnen var at Furnes indremisjon hadde bygget Brumunddal bedehus i 1893. Biskopen mente at det kunne holdes gudstjenester der samtidig med at det ble holdt gudstjenester i Furnes kirke. Brumunddal ble altså betraktet som et sted med egenverdi.

En oppfølging kom under biskop Christen Bruns bispevisitas i Furnes i 1913. Da ble følgende protokollert:

Derefter behandlede Spørgsmaalet om Bygning af Kapel i Brumunddalen eller i Nordåsen samt Tidens for Konfirmandbørns Indretning, Spørgsmaal, hvorefter der blev fremskaffet Mønter indkom Forsamlingen.

Christen Brun. H. Erichsen. Riddervold-Olsen.
A. H. Jensen. E. Kaave. Mr. Fjellstad.

Derefter behandlede Spørgsmaalet om Bygning af Kapel i Brumunddalen eller i Nordåsen [...]. Christen Brun (biskop), H. Erichsen (domprost), Riddervold-Olsen (sokneprest). Visitasprotokoll for Hedemarkens Provsti – Statsarkivet i Hamar.

I 1913 så man altså for seg et kapell enten i Brumunddal eller Nordåsen. Noe nærmere bestemt sted ble ikke nevnt. At Brumunddal bedehus allerede var innarbeidet som gudstjenestested, fremgår av at biskopen forrettet en visitasgudstjeneste der i 1913.

Så ble det stille lenge. Men da biskop Henrik Hille kom på visitas i Furnes i 1937, ble saken fulgt opp: «Biskopen nevnte tanken om et kapell i Brumunddal og ba menigheten om å ta dette opp hvis det var mulig.» står det i visitas-

protokollen.¹ Furnes menighetsråd fulgte opp året etter. 15. mai 1938² var 195 personer samlet på Brumunddal bedehus og henstilte til kommunen å avsette en tomt av Øverkværn eller Buttekværn til kirkegård og kirke. Krigen utsatte videre oppfølging.

Det er interessant å legge merke til at før krigen ble Brumunddal kirkelig sett alltid betraktet som et Furnes-anliggende.

Etter krigen

Etter krigen skjedde det noe ganske raskt – både med saken og med ansvarsforholdet for Brumunddal. 9. oktober 1945 holdt Furnes menighetsråd og Veldre menighetsråd et felles møte. Foranledningen var en henvendelse fra Furnes kommune om sted for kirke og kirkegård. Det ble nedsatt en komite med tre medlemmer fra Furnes og tre fra Veldre. De pekte på følgende tomtealternativ: Granerud, Husebyparken og Øverkværnsholen. Allerede 12. desember 1945 var tomt til kirke og kirkegård på Øverkværnsholen inntegnet på reguleringskartet.

Så var det selve kirkesaken. Det var enighet om at denne store saken krevde en ny og egen komite. 18. april 1947 holdt en ny komite bestående av tre representanter fra Furnes og tre representanter fra Veldre sitt første møte. De skulle «ta opp arbeidet for bygging av kirke i Brumunddal». To hovedområder pekte seg ut: samle inn penger og få folk interessert. Det var derfor enighet om å utvide komiteen for å sikre bredest mulig basis for arbeidet. De kristelige foreninger ble representert. Den folkelige bredde ble ivaretatt ved at Veldresidens Vel og Brumunddalens Vel ble representert (legg merke til: det het ikke Furnessidens Vel). Da denne komiteen holdt sitt første offentlige møte på Folkets Hus (på Veldresiden) 15. mai 1947, besto den av 16 medlemmer.

Biskop Schjelderup kom på visitas til Furnes i 1948. Før biskopen kom, hadde sokneprest Odd Godal innberettet: «I Brumunddal er arbeidet med å få reist kirke tatt opp for alvor. Interessen er stor. Likeså er arbeidet med å få anlagt en kirkegård samme sted langt fremskredet.»

Biskop Schjelderup noterte dette med tilfredshet og ga følgende oppsummering av og programerklæring for kirkesaken i sin tale til menigheten:

¹ Dette og etterfølgende sitater fra visitasprotokoller, visitasforedrag og visitasinnberetninger er hentet fra dokumenter i Statsarkivet i Hamar.

² Det har vært vanlig å regne dette året som første gang kirkesaken er kommet til uttrykk i skriftlige kilder, se f.eks. i Kirker i Ringsaker, 2. utg. 2011, side 91 eller Brumunddal kirkeblad. Festutgave. 1965. Side 6. Men saken ble altså første gang nevnt under bispevisitasen i Furnes i 1913.

For omtrent et år siden tok en for alvor opp arbeidet for bygging av ny kirke i Brumunddal, og det er i løpet av dette første året nådd gledelige resultater. Starten var en anonym gave på 5 000 kroner, som kom umiddelbart etter at tanken var fremsatt, og hittil er tegnet bidrag på tils. mell. 60 o. 70 tusen.

Tanken var at en skulle gå sammen om dette tiltak både fra Furnes- og Veldre-siden. Og selv om tilslutningen av forskjellige grunner enda ikke er blitt så alminnelig fra Veldresiden som ønskelig kunne være, viser de resultater man hittil har oppnådd, at tanken om kirke i Brumunddal har slått rot i folket og at det ikke lenger er tvilsomt at kirken vil komme. Det gledelige av alt ved dette er at arbeidet har fått støtte fra alle lag av folket. Den nye kirken og kirkegård er innarbeidet i reguleringsplanen for Brumunddal, og plan for den nye kirkegården foreligger allerede utarbeidet.

Fra biskop Schjelderups manuskript i 1948. Statsarkivet i Hamar.

Da biskop Schjelderup kom på visitas til Veldre i 1951, tok han også en tur over elva: «Biskopen, prosten og sognepresten besaa det nye kirkegaardsanlegget paa Furnessiden samt den paatenkte kirketomt.» står det i visitasprotokollen. Kirkegården ble innviet 9. desember 1951 og tatt i bruk året etter. En av faktorene bak stedsvalget på Furnessiden var nok det som Schjelderup formulerte i sitt visitasforedrag i 1948: «...selv om tilslutningen av forskjellige grunner enda (sic!) ikke er blitt så alminnelig fra Veldresiden som ønskelig kunne være ...». Det var i Furnes interessen var størst. Dessuten ble Brumunddal oppfattet som Furnessiden – nord for elva het det Veldresiden.³

³ Jeg har ofte lurt på hvorfor min bestefar Ludvig Andresen i 1918 kalte sitt nybygde hus nederst i nåværende Berger Langmoens veg for Nordal? Det lå der Sjurstuvegen går i dag – huset er revet. Var det for å synliggjøre at eiendommen skulle være en del av Brumunddal? Og at han fortsatt bodde i Brumunddal etter at han flyttet fra Furnessiden? Nordal = Nord i Dala? Han døde i 1951 bare to måneder før Brumunddal kirkegård var ferdig til bruk og ble gravlagt i Veldre. Ville familien ha valgt Brumunddal kirkegård dersom dødsfallet hadde skjedd noen måneder senere?

Det var naturlig å tenke seg at kirken skulle ligge ved den nye kirkegården på Øverkværnsholen. Stedsvalget ble allikevel grundig drøftet også etter at kirkegården var ferdig. Seks alternativer ble diskutert: Westvang, Båhusbakken, Granerud, Lundshaugen, Øverkværnsholen og Husebyparken. Lokalisering engasjerer alltid! Det var enkelte som hevdet at siden kirkegården lå på Furnessiden, måtte kirken ligge på Veldresiden. Lokaliseringen av kirken ble avgjort på menighetsmøter i 1957. På et møte etter gudstjenesten på Brumunddal bedehus 2. juni 1957 stemte 163 for Øverkværnsholen og 3 imot. Siden

Brumunddal formelt ikke var egen menighet, måtte saken behandles i Furnes og Veldre. I Furnes var det enstemmighet om Øverkværnsholen, mens i Veldre stemte 43 % imot denne Furnesløsningen. Samlokalisering av kirke og kirkegård ble dermed til slutt viktigere enn spredning på hver side av elva.

Nå gjensto byggesaken. I den inngikk økonomi og arkitektur. En nøkkelperson i dette arbeidet ble den lokale prest.

Prestetjenesten samlet og engasjerte

Prestetjenesten i Brumunddal var en utfordring både økonomisk og organisatorisk. Stilling som hjelpeprest i Furnes – med bopel i Brumunddal – var opprettet av Furnes menighetsråd i 1948. Ansvaret gjaldt kun Furnessiden. Carl J. Bjerkelund ble tilsatt.

Sokneprest Vemund Hollekim i Veldre skrev til biskopen for visitasen i 1951: «Det

Program for kirkeuken i Brumunddal

4.—8. april 1962 på Framheim

ONSDAG 4. APRIL:

Kl. 20.00 APNING.

«Hvorfor kirke i Brumunddal?» Pastor Carl J. Bjerkelund
Brumunddal korforening.
Solo sang — Anne-Marie Branstad
Oplesning — Anne-Marie Ekern
Kirkeplanene — en orientering ved pastor Sjögren
Trompet solo — Arne Brustad.

Andakt.

TORS DAG:

Kl. 10.30 DØRENE ÅPNEs. Kafé — åpen hele dagen.

Kl. 11.30 Andakt — Frelsesarmeen.

Kl. 12.00 «Riktige arbeidstillinger». Fysioterapeut Randi Krogh demonstrerer.

Kl. 13.15 «Vakre i hverdags». Friorddama Karin Lund.

Kl. 17.30 «Barnetimen» ved Else-Marie Tjørud.

Entre kr. 0,50.

Kl. 20.00 «Elefantjakt i India». Driftsleder Albert Rommevitte leder.

«Eiglekt på Hedemarken». Can. mag. Thorbjørn Ekern leder.

Entre kr. 2,50.

Andakt.

FRIDAG:

Kl. 10.30 Dørene åpnes — Kaffesalg.

Kl. 12.15 NORA-demonstrasjon. Aktuelt om konserves.

Diap. Lars Tjørud.

Kl. 17.30 «Barnetimen». Inga Skrede og Inga.

Kl. 20.00 «Våren gleder oss for store og små».

Mannekvinnepresentasjon ved Eva Andersen og

Borghild Husebye.

«Min barndoms Brumunddal». Jenny Skjelud forteller.

Andakt.

LØRDAG:

Kl. 10.30 Dørene åpnes — Kaffesalg.

Kl. 20.00 «Underholdningskveld». Entre kr. 2,50.

SØNDAG:

Kl. 11.00 Gudstjeneste på Bedehuset v/ sokneprest

Kapell.

Kl. 19.00 Aften gudstjeneste på Bedehuset.

Kirkeplanet «Den trange porten». Pastor Sjögren

Ved begge dagene gudstjenester etter til kirken.

Syv påskebord er dekket på Framheim under uken.

Denne annonsen betales av HARRY & SANDBERG.

Møbel- og radiokontor i Brumunddal.

er tatt opp arbeid for å få rikeligere geistlig betjening av den del av menigheten som bor i Brumunddal og nærmeste omegn. En har tenkt seg en ordning med felles hjelpeprest for Furnes og Veldre med Brumunddal som spesielt arbeidsdistrikt.» Slik skulle det etter hvert bli.

Stillingen som hjelpeprest i Furnes ble nedlagt i 1954. Bjerkelund sluttet imidlertid ikke, men fortsatte som felles hjelpeprest for både Veldre sokn og Furnes sokn fra 1. juli 1954 med Brumunddal som arbeidsområde. Brumunddal bedehus ble samtidig godkjent som interimkirke. Dåp, vigsel og begravelser kunne heretter forrettes derfra.

I 1956 la biskop Schjelderup egne visitasdager til Brumunddal. Carl J. Bjerkelund hadde nemlig skrevet i sin innberetning til biskopen: «Den raske utvikling har ikke gitt stedet tid til en indre konsolidering. Brumunddal utgjør hverken kommunalt eller menighetsmessig noen enhet.» Området sør for elva hørte til Furnes kommune, og området nord for elva hørte til Ringsaker kommune. Stedet var delt på midten – ikke bare fysisk av elva og av det øst- og vestnordiske diftongskille – men også «i hodene på folk». Det var et industristed omgitt av bønder. I Brumunddal bodde det veldringer og furnesinger. Fordelingen av arbeidere og funksjonærer var ulik. Hjelpeprestens «virkeområde skal være hele Brumunddal» – sto det i hans instruks. Når det gjaldt kirkesaken, kunne Schjelderup notere i sitt visitasforedrag: «Kirkekomiteen har gjort et meget godt arbeid og samlet inn mere enn kr. 150.000 til kirken.»

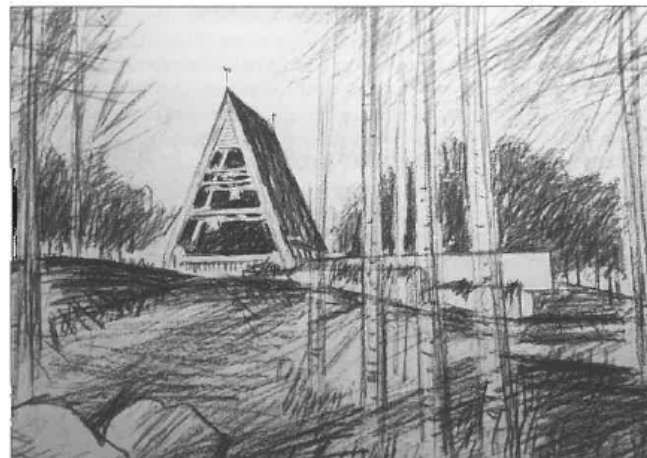
Carl Magnus Sjøgren tok over som prest i Brumunddal i 1960 etter Carl J. Bjerkelund. «Kirkebygget står foran sin løsning takket være iherdig innsats fra pastor Sjøgren og befolkningen,» står det i visitasprotokollen for 1962. *Hamar Stiftstidende* gjenga bl.a. dette fra biskop Alex Johnsons visitasforedrag:

BRUMUND DAL

I Brumunddal er vi nu kommet i den gledelige stilling at kirken nu endelig står foran sin løsning. Det kan vi først og fremst takke pastor Carl Sjøgren for, og en samlet oppslutning fra befolkningen. De første spadetak kan tas neste sommer slik det ser ut nu. I derne sammenheng kan jeg nevne at Brumunddal ved den nye menighetsreguleringen sannsynligvis blir skilt ut som et eget sognekall.

Det var riktig å nevne både presten og folket. Sjøgren dro folket med, og folket sluttet opp om Sjøgren. Brumunddal kirke er «vår kirke», og det skal være «din kirke», gjentok Sjøgren ustoppelig. Han trodde på det. Og til slutt mente alle det. Kollektene ble mange. Innsamlingsaksjonene ble utradisjonelle. Til og med manne-

Hamar stiftstidende 25. november 1962.

«Blomen på bøen». Illustrasjon fra «Norske Arkitektkonkurranser» nr. 65/1962.

quin-oppvisning ble arrangert på Framheim til inntekt for kirkesaken. Kirkeuken her 4.–8. april 1962 med tema «Reis kirken» brakte inn kr. 30 000,–. Det menighetsbyggende og fellesskapsbyggende var kanskje likevel det viktigste. Hele lokalsamfunnet ble involvert og engasjert. En slik kirkeuke brøt ned barrierer mellom kristenfolk og «vanlig folk» og gjorde kirkesaken til noe alle kunne identifisere seg med. Kirkesaken var ikke bare noe for «de religiøse».

Bygging av kirke og bygging av menighet – og bygging av et enhetlig lokalsamfunn – gikk hånd i hånd. Det ble det vi i dag ville kalle et folkekirkprosjekt.

Arkitekturen

Imens drev komiteen på med selve bygget. Arkitekturen ble en utfordring. Et første utkast fra arkitektene Molle, Cappelen og Lundby ble levert allerede i desember 1955. Komiteen konkluderte etter en lang prosess med at det måtte utarbeides et nytt utkast. Hovedinnvendingen var at bygget hadde flatt tak.

Samtidig ble arbeidet reorganisert. En komite på ti medlemmer ble oppnevnt. Den skulle fordele seg på et planleggingsutvalg og et finansutvalg – altså et utvalg for bygget og et utvalg for å skaffe penger. Denne komiteen

begynte sitt arbeid i 1959. De vedtok å innby til en lukket arkitektkonkurranse og satte opp et romprogram. Fire arkitektfirma sa seg villige til å delta. Norske Arkitekters Landsforbund oppnevnte en jury til å vurdere forslagene.

15. mai 1960 ble seks forslag presentert. Vinneren var arkitektene Molle, Cappelen og Lundby som nå la frem et helt annet forslag enn i 1955. «Blomen på bøen» kalte de sitt forslag. Tegningen viser kirken som står der nå. Kirke-departementet godkjente tegningene i 1963.

Økonomien

Det var klart allerede fra starten av etter krigen at det økonomiske ansvaret måtte deles mellom det offentlige og innsamlede midler. Begge deler var en utfordring. Kirkekomiteen tok det noe utradisjonelle grep å engasjere befolkningen både som velgere og menighetslemmer. I oktober 1962 ble det lansert en aksjon som skulle dokumentere overfor politikerne at bygging av kirke var et folkekrav – som kommunene dermed måtte følge opp. Ville folk være villige til å tegne obligasjoner i et lån som kunne danne basis for et tilskudd fra kommunen på 1 million? En stor annonse ble tatt inn i lokalpressen hvor folk ble spurt om dette. «Den plan som Kirkekomiteen forelegger for distriktets befolkning [...] tjener foreløpig som en meningsmåling for en økonomisk løsning av kirkesaken,» het det i annonsen.

Opprop til almenheten:

Reis kirken i Brumunddal

Kirkeuken i april i år i Brumunddal viste en stor interesse fra alle lag av befolkningen for å få kirken reist. Det var gledelig å konstatere dette, og vi mener at saken bør følges opp for om mulig å få en forholdsvis snarlig løsning på byggesaken.

Kirkekomiteen har derfor vært i kontakt med både Furnes og Ringsaker formannskap, som ikke har noe å innvende mot at Kirkekomiteen foretar en undersøkelse hos befolkningen, som så tydelig har lagt for dagen at den ønsker kirken i Brumunddal.

Det virket. Kommunene – det var i 1962 to kommuner: Furnes og Ringsaker – forsto at de måtte stille opp i samsvar med velgernes ønsker. Den nye storkommunen var etablert fra 1. januar 1964 da saken kom opp til realitetsbehandling.

Anbudsrunden viste at kirken ville koste 1,8 mill. 7. mars 1964 godkjente Ringsaker kommune finansieringen hvor det var forutsatt en «egenandel» på 550 000 i innsamlede midler.

I debatten i Ringsaker kommunestyre ble det lagt stor vekt på betydningen av ungdomsarbeidet i Brumunddal. Tirsdagsklubben hadde vært i virksomhet siden 1961 og samlet 100–150 ungdommer på sine møter. «Sterk anerkjennelse av Sjøgrens ungdomsarbeid,» skrev *Hamar Stiftstidende* 9. mars 1964 i sin oppsummering av debatten i kommunestyret. Avisen gjorde også et poeng av at det hadde vært et «Kirkeordskifte i Ringsaker uten politiske motsetninger – men todelingen av bygden kom tydelig til orde.» Kirkebygget ble vedtatt realisert med 48 mot 12 stemmer.

Trygve Kaashagen – som var hovedentreprenør – kunne gå i gang da byggetillatelsen var i boks 22. april 1964. Grunnsteinen ble lagt ned 25. september samme år.

Da kommunen gjorde sitt vedtak, manglet det fremdeles 140 000 i innsamlede midler. Innsamlingen måtte fortsette. Oppfinnsomheten var fortsatt

stor. Det ble en ny kirkeuke på Framheim i mars 1965 med 20 000 i utbytte, og Sportsfiskeforeningen hadde fiskekonkurranse og utlodning som ga 1200. Håndverkerforeningen og Handelsstanden dro til fjells med materialer og bygget hytte som ga 30 000 til kirkesaken. 50-øre-innsamlingen i foreninger og bedrifter ble det også penger av! Men noe manglet fremdeles da den ferdige kirken skulle vigslas.

Vigslingen

1. søndag i advent i 1965 ble Brumunddal kirke vigslas av biskop Alex Johnson. Vi som var til stede, husker det som en stor begivenhet. Ikke minst traff biskopen brumunddølene i sin preken. Taket og alter-

Program for Tirsdagsklubben.

Vigslingen av Brumunddal kirke 28. november 1965. Biskop Alex Johnson leder prosesjonen ut av kirken.⁴ Bilde fra Festutgaven av Brumunddal kirkeblad – desember 1965.

veggen innvendig er av uhøvlet plank. De er brakt inn i kirken slik de er. De er ikke pusset, overflatebehandlet, malt eller forfinet. Noen er smale, noen er brede, noen er lange og noen er korte. «De forteller at du er velkommen slik du er i denne kirken,» sa biskopen. «Du trenger ikke spjåke deg ut eller late som du er bedre enn du er.» I arbeidet med kirkesaken var det ikke blitt spurt om du var arbeider, funksjonær, næringsdrivende eller bonde – eller fra hvilken side av elva du kom fra. Dette var kirken for alle brumunddøler.

Det har vært kirkens profil siden og kjernen i programmet for dens virksomhet. Brumunddal kirke skulle være og har blitt en folkekirke.

Etter vigslingen kunne et enhetlig Brumunddal fortsette å vokse frem som et fellesskapsprosjekt på det fundament kirkesaken hadde lagt.

⁴ Denne artikkelforfatter kan skimtes i vigslingsprosesjonen rett foran alteret og bak prestene sammen med Brede Mordal. Samme høst hadde begge flyttet fra Brumunddal til Oslo for å studere teologi. Vår historie er det kirkelig sett delte Brumunddal – døpt i Veldre kirke og konfirmert i Furnes kirke (det var omvendt hvert annet år).

Fellesskapsprosjektet

Fellesskap bygges når folk har noe sammen som de er glade i og stolte av.

Fotball var hele tiden etter krigen i så måte både enhets- og identitets-skapende i Brumunddal. En viktig forutsetning var at Brumunddal arbeideridrettslag og Fram idrettslag fusjonerte 1. november 1945, og at det nye Brumunddal idrettslag på sin nye bane Sveum – som ble bygget av lokalsamfunnet på dugnad – fikk brumunddølene til å bli stolte gjennom sine prestasjoner.

Så kom kirkesaken. I det store lokale utviklingsprosjekt å bygge det delte Brumunddal til en enhet var kirkesaken ikke bare en viktig byggestein. Kirkesaken ble en av grunnsteinene. Pastor Carl Magnus Sjøgren var byggeleder. Senere var kommunesammenslåing i 1964, «Brumunddal på nye veier» i 1991 og bystatus i 2010 viktige byggesteiner.

Brumunddal kirke ble prosjektet som samlet et delt tettsted.

Knut Andresen er født i 1946 og oppvokst i Brumunddal. Han var ansatt ved Hamar bispedømmekontor fra 1976, var formann i Den norske kirkes Presteforening 1984–88, Direktør i Kirkerådet 1991–96 og domprost i Nidaros 1996–2010. Bosatt i Hamar.

Astri Tallhaug Johansen:

Brumunddal kirkes første 20 år

Vi var stolte, glade og ivrige da vi fikk vårt eget kirkehus, ei arbeidskirke for alle. Det var nesten magisk hvordan alle følte de hadde eierskap til den, fordi de hadde bidratt med tid og penger og fulgt med på veien mot målet. Carl Magnus Sjøgren skal ha æren for at han utfordret og inkluderte alle han møtte, spurte ikke om de var kristne eller hvilken side av elva de bodde på, bare om de hadde lyst til å være med å bygge kirke.

Sammenslåing av kommunene i 1964 var et lykketreff for Brumunddal. Elva var mer enn et skille mellom to helt ulike kommuner. Det var dialekt-skille og forskjeller i holdning og sjøtillit.

Kirkedepartementet bestemte at fra 1. januar 1966 hørte alle som bor i Brumunddal med i Veldre prestegjeld. «Furnes-sida» ble skilt ut fra Furnes prestegjeld og ble en del av Veldre. Grensa skulle følge bygningsdistriktet. Tilsvarende grense fikk Brumunddal menighet på Veldresida. Menigmanns tilknytning til sin «gamle» kirke var fri og åpen, men ved valg til menighetsråd tilhørte de heretter Brumunddal menighet, med egen hjelpeprest under sognepresten i Veldre.

Alf Prøysen kom oss til hjelp mer enn han ante med sangen «Patriot-Paula» i 1964. Vi skulle samle innbyggerne på begge sider av elva til ei menighet og ble veldig patrioter.

Brumunddal Kirkeblad var typisk for stemningen, et eget blad med 8–10 nummer i året. Det var ikke tykt, men alt som stod der, angikk oss. Fritz R. Lillevold satte det i gang, og mange fulgte opp videre. Alt arbeid ble utført på dugnad: maskinskriving (før PC var i bruk), redigering, distribusjon, innsamling av annonser og kontingent. Trykkinga ble utført rimelig. Vi hadde hver vår rode hvor vi delte ut bladet i alle postkasser og samlet inn kontingent en gang i året, noe som gikk lett.

Det var **gudstjeneste hver søndag**, 1. og 17. mai og diverse skolegudstjenester og samlinger for enkelte arbeidsplasser før jul. Julaften samlet så mange mennesker at det fra 1975 ble holdt to gudstjenester. Sognepresten i Veldre, Ivar Schou Kapelrud, måtte trå til enkelte søndager, men helst ville vi ha vår egen prest.

Klokkertjenesten ble lønnet fra det offentlige, men her ble den utført av frivillige ungdommer. Lønna gikk inn på menighetens konto for ungdomsarbeid. Kirketjeneren, Kristian Nyborg, måtte ha sine fri-søndager. Frivillige

Ungdomsklubben.

ungdommer tilbød seg å vikariere og tjente inn mange tusen kroner i året til **Ungdomsklubben**. Bare organisten, Marius Johnsen, var ikke lett å erstatte ved dugnad. Han laget kirkekor for å styrke salmesangen, først med ungdommer, men fra 1970 damekor. «**Laudate**» hadde 25 damestemmer, og medlemmene sydde seg mørkeblå kapper med kvite krager. Sangen deres beriket gudstjenestene. De tok seg godt ut ved en TV-overføring av gudstjenesten. Mange andre sangere og musikere stilte trofast opp i kirken: korforeningen og mannskoret, trompetister og fløytespillere.

Det var friske blomster på alter, prekestol og døpefont hver søndag. Det sørget **blomster-ringen** for etter dugnadsliste for to år om gangen.

Søndagsskole og barneparkering i Kirkestua var det samtidig med gudstjenesten. Det var Lars Sandvik som organiserte søndagsskole både der og på skolene i mange år. Når søster Reidun (Sandbakken) hadde barneparkeringa, var ungene i trygge hender, for hun kjente alle fra barnekontrollen. Men erfarne mødre var også solide barnevakter. Alle barn som er døpt i kirken her, får hilsen i brev med forskjellige brosjyrer på 1, 2 og 3-års dåpsdag. Fireåringerne får *Min kirkebok* utdelt på en familiegudstjeneste.

K-kjøring var et begrep for eldre som manglet skyss til kirken på søndager eller til «Eldretreffet» annenhver torsdag. Sjøførene hadde hver sin rute, som de kjørte med en gyllen K på blå bunn på frontruta. Det var ikke mange som hadde egen bil på denne tida.

Lars Sandvik stempler kort til barna på søndagsskolen.

Ungdommen hadde fått stor tillit i **Tirsdagsklubben**. Den feiret 10-årsjubileum i Kirkestua i 1966 og samlet nesten 200 medlemmer. De skiftet navn til Ungdomsklubben og var for 14–20-åringer. De kunne velge mellom ulike aktiviteter; foto, drama og visesang var mest populært. Noen likte å snekre og innredet mer av kjellerlokalet sammen med noen foreldre.

Juniorklubben var for jenter og gutter i 4., 5. og 6. klasse. **Konfirman-tene** ville også samles til hyggekvelder utenom de vanlige forberedelsene. Det ble klubbmøter annenhver mandag for å bli bedre kjent med hverandre.

Gospelgruppa Jonas ble dannet i 1974 og opptrådte i mange år med sang og musikk på tilstelninger rundt omkring. De ble en sammensveiset gruppe med sosialt samvær, bibelgrupper, week-endsamlinger og leirer.

Speiderne fikk også møteplass i kjelleren i Kirkestua før de fikk eget hus i Mausetvegen i 1978. De økte antall speidere på denne tida og ble en av landets største grupper. De hadde åpen gudstjeneste på «St. Georgs dag» 23. april eller «The Thinking day» 22. februar og lysmesse før jul. Ungdommene i Brumunddal var aktive og positive, og de eldste arbeidet selvstendig med bare noen få voksne ledere.

Det var ikke bare kirken som hadde kristne aktiviteter i Brumunddal. Frelsesarmeen, Baptistkirken, Misjonssambandet, Indremisjonen, Det norske Misjonsselskap og Santalmisjonen er alle av eldre dato enn kirken her, men alle støttet opp om kirkebyggingen. De har hatt fellesmøter i Kirkestua

flere dager ei uke om vinteren og familiefest om kvelden 17. mai, alt åpent for alle.

Det ble ansatt egen **vertinne i Kirkestua**, og Gønner Eriksen var den første. Hun holdt orden på bruk og utleie. Hun sørget for bevertning til minnesamvær etter begravelser og ellers lukkede selskaper, så vel som sesongavslutning for ulike idrettsgrupper. Menighetens møter kunne selv ordne med bevertning, men måtte avtale dag og tid og hadde forrang for private sammenkomster. Dekketøy, servise, blomsterglass og lysestaker ble kjøpt inn. Pengene var milde gaver fra foreninger og lag eller privatpersoner. Et eget **skjønnhetsråd** var valgt til å foreta innkjøp. Det var damer som hadde sans for kvalitet og stil.

Brumunddal Diakonot, eller menighetspleieforeningen, startet sin virksomhet i 1968 med diakon Leiv Blindheim som formann og sekretær. Foreningen arbeidet for å holde egen menighetssøster, men fordelte det på seks sykepleiere i deltidsstillinger, nattevakter og dagvakter. Organiseringa var meget krevende, for det var få som hadde telefon. Da kommunen overtok hjemmesykepleien, startet diakonotet **lekeparks og barnehage** med utdannet førskolelærer. Den holdt på i mange år med kristen formålsparagraf, helt til kommunen fikk nok barnehageplasser.

Diakonotet besto av sju lokale grupper i eget nærområde: Brumunddal, Nedre Fagerlund, Breskrud, Bausbakkvegen, Buttekvern, Børke og Gammel-lykkja. Vi hadde også fellesmøter i Kirkestua og gjorde mye for å samle brumunddøler i ei menighet.

Penger fikk vi inn ved utlodning, loppemarked, kakeotteri, julemesse og annet salg. Diakonotet har gitt mye økonomisk støtte til Brumunddal alders-hjem: utstyr til arbeidsstua, fontene ved inngangen, teleslynge, TV-apparater og ikke minst 10 000 kr til pasientbuss. Noen hjemmeboende eldre fikk trygg-hetsalarm og økonomisk støtte til fotpleie to ganger i året. Kirkens familie-vernkontor på Hamar har fått 5000–10 000 kroner pr. år.

Sammen med Røde Kors startet diakonotet «**Eldretreffet**» i Kirkestua annenhver torsdag formiddag. Der var det kaffeservering og utlodning, sosi-alt fellesskap, men også et tema eller underholdning. Dette er fremdeles i gang, men nå holder de til på Buttekvern, fordi Kirkestua mangler vertinne.

De lokale gruppene hadde spesielt ansvar for enslige i sitt distrikt, å gå på besøk eller invitere dem på arrangement. Det var busstur og middag i Kirke-stua en gang i året, kirkekaffe to ganger. Ved årtusenskiftet fant diakonotet ut at de var «gått ut på dato». Det var ingen hjemmeværende husmødre å rekrut-tere, og medlemmene var langt over pensjonsalder.

Hjelpepreststillingen i Brumunddal ble **kallskapellani i 1971** og to år seinere **residerende kapellani under sognepresten i Veldre**. Befolkningen

Fra 1978 ble det **barnetime i Kirkestua** lørdag formiddag med forskjellig program som dramatisering, filmer, konkurranser, utlodning og sang. Som fortsettelse av barnetimen på lørdag formiddag kom **Minigospelkoret**, et sangtilbud for barn i alderen 7–11 år hver onsdag. De hadde også hobbyvirksomhet og temakvelder med vekt på sosialt samvær. «**Blanda drops**» var et barnegospelkor for 11–14-åringene. Disse to korene samkjørte en del ved å ha samling på samme tid i kirken/kirkestua hver onsdag.

Det ble behov for bedre plass, og hele kjelleren måtte innredes. Kommunen betalte materialene, men alt arbeid måtte gjøres på dugnad og møbler kjøpes. Det ble basar og kirketorg ei hel uke fire år på rad, som elleve ildsjeler stod bak. Det ble mange kroner i ei slunken menighetsrådskasse.

Det har vært mange slags grupper i sving gjennom årene: «Unge hjem» og «Unge voksne», onsdagsskole og konfirmandgrupper i hjemmene. Aktivitetsgruppen i kjellerstua var flittige damer som møttes mandag ettermiddag og laget pene ting til utlodning på menighetens basar.

Noen grupper stoppet opp etter noen år, andre fortsetter. **Y's Men's klubb** startet i 1982. Det er voksne som ønsker fellesskap i et kristent miljø og vil støtte opp om arbeid for barn og unge.

Gjennom årene har søndagsskolene hatt skirenn og andre former for moro etter gudstjenesten en gang om vinteren. I 1979 ble det **MOROADE** etter familiegudstjenesten på barnas dag. Veldre musikkforening spilte, og opphav i flere generasjoner deltok i rebusløp med morsomme oppgaver som balansegang, kryping gjennom tønne og trilling i trillebår. – Aktiviteter er avhengig av frivillige. Derfor varierer det etter tilgang på ildsjeler.

Kirkens viktigste oppgave er å formidle kunnskap om det kristne budskapet. Tidligere var det lagt til skolen, men pensum der ble gradvis trappet ned. I 1979 ble Brumunddal menighet med i et forsøksprosjekt med **Menighets-skole**, utarbeidet av Kirkerådet. Dette ble videreført av **Undervisningsutvalget** i Veldre prestegjeld i 1984.

Endelig hadde Brumunddal menighet samlet seg, fått selvtillit og var modne for samarbeid og tilhørighet i Veldre prestegjeld. Veldre på sin side innså at Brumunddal vokste så raskt at de måtte regnes med.

I 1982 fikk Veldre ny sogneprest, Odd Gulbrandsen. Han kom utenfra og regnet fellesskap innen sognet som en selvfølge.

Samfunnsutviklingen viste at å samarbeide er bedre utnyttelse av ressursene, både de økonomiske og menneskelige. Samtidig har forskjeller i holdningene til innbyggerne i bystrøk og bygdesamfunn gradvis blitt visket ut.

En stor takk til Torhild Hagene for konsulenthjelp.